

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПАРЛАМЕНТІ СЕНАТЫНЫҢ ОТЫРЫСЫ

2024 жылғы 2 мамыр

Отырысты Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының Төрағасы М.С. ӘШІМБАЕВ жүргізді.

ТӨРАҒА. Қайырлы күн, құрметті Сенат депутаттары және отырысқа қатысушылар! Жұмысымызды бастайық. Депутаттардың тіркеуден өтулерін сұраймын. Тіркеу режимі қосылсын.

Қажетті кворум бар. Сенат отырысын ашық деп жариялаймын.

Құрметті депутаттар, енді күн тәртібін бекітіп алайық. Күн тәртібінің жобасы сіздерде бар. Сұрақтарыңыз бар ма?

ОРНЫНАН. Жоқ.

ТӨРАҒА. Олай болса күн тәртібін дауысқа қоямын. Дауыс беру режимі қосылсын. Дауыс беріңіздер.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. Күн тәртібі бекітілді.

Құрметті әріптестер, күн тәртібіндегі бірінші мәселе Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының депутаты Наурызбай Сейтқалиұлы Байқадамовтың ант беруі туралы.

Құрметті сенаторлар! Өздеріңізге белгілі, ақпан айында Мемлекет басшысының Жарлығымен әріптесіміз Әлназарова Ақмарал Шәріпбайқызы Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау министрі лауазымына тағайындалды. Осыған байланысты 25 сәуірде Қызылорда облысында өткен сайлауда Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының депутаты болып Байқадамов Наурызбай Сейтқалиұлы сайланды.

Наурызбай Сейтқалиұлы, сенатор болуыңызбен құттықтаймыз және алдағы жұмыстарыңызға табыс пен сәттілік тілейміз. Құтты болсын!

ҚОЛ ШАПАЛАҚТАУ.

ТӨРАҒА. Конституциялық нормаларға сәйкес жаңадан сайланған депутат Палата отырысында ант беруге тиіс. Сондықтан ант беру рәсіміне көшейік.

Ант беру үшін мінбеге Байқадамов Наурызбай Сейтқалиұлы шақырылады.

БАЙҚАДАМОВ Н.С. Қазақстан халқына адал қызмет етуге, Қазақстан Республикасының тұтастығы мен тәуелсіздігін нығайтуға, оның Конституциясы мен заңдарына қатаң бағынуға, депутаттың өзіме жүктелген мәртебелі міндеттерін адал атқаруға ант етемін!

ТӨРАҒА. Рақмет, Наурызбай Сейтқалиұлы, елдік мүдде жолында нәтижелі еңбек етесіз деп сенеміз. Бәрі құтты болсын. Орныңызға отырыңыз.

Құрметті депутаттар, күн тәртібіндегі екінші мәселе Сенат депутаттарын Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының тұрақты комитеттерінің құрамына сайлау туралы.

Жаңадан сайланған әріптесіміз Конституциялық заңнама, сот жүйесі және құқық қорғау органдары комитетінің құрамында қызмет етуге өтініш білдірді. Қарсылық жоқ па?

ОРНЫНАН. Жоқ.

ТӨРАҒА. Олай болса шешім қабылдайық.

Байқадамов Наурызбай Сейтқалиұлын Конституциялық заңнама, сот жүйесі және құқық қорғау органдары тұрақты комитетінің құрамына сайлау жөніндегі Сенат қаулысын дауысқа қоямын. Дауыс беру режимі қосылсын. Дауыс беріңіздер.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. Қаулы қабылданды.

Құрметті әріптестер, сонымен қатар Сенат депутаты Нұғманов Амангелді Шайхоллаұлы басқа комитетке ауысу туралы өтініш білдірді. Заңнамаға сәйкес депутаттардың ондай құқығы бар. Қарсылық жоқ па?

ОРНЫНАН. Жоқ.

ТӨРАҒА. Олай болса шешім қабылдайық.

Нұғманов Амангелді Шайхоллаұлын Халықаралық қатынастар, қорғаныс және қауіпсіздік комитетінің құрамына сайлау жөніндегі Сенат қаулысын дауысқа қоямын. Дауыс беру режимі қосылсын. Дауыс беріңіздер.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. Қаулы қабылданды. Әріптестеріміздің алдағы жұмыстарына табыс тілейміз.

Құрметті сенаторлар, күн тәртібіндегі келесі мәселе Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісі қабылдаған «2013 жылғы 24 желтоқсандағы Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ресей Федерациясының Үкіметі арасындағы Қазақстан Республикасының аумағы арқылы Қытай Халық Республикасына ресейлік мұнайды тасымалдау саласындағы ынтымақтастық туралы келісімге өзгерістер енгізу туралы хаттаманы ратификациялау туралы» Қазақстан Республикасының Заңын қарау жөнінде.

Заң бойынша баяндама жасау үшін сөз Экономикалық саясат, инновациялық даму және кәсіпкерлік комитетінің төрағасы Алдашев Сүйіндік Тасеменұлына беріледі.

АЛДАШЕВ С.Т. Құрметті Мәулен Сағатханұлы, құрметті әріптестер! «2013 жылғы 24 желтоқсандағы Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ресей Федерациясының Үкіметі арасындағы Қазақстан Республикасының аумағы арқылы Қытай Халық Республикасына ресейлік мұнайды тасымалдау саласындағы ынтымақтастық туралы келісімге өзгерістер енгізу туралы хаттаманы ратификациялау туралы» Қазақстан

Республикасының Заңы 2023 жылғы 16 маусымда Санкт-Петербург қаласында қол қойылған хаттаманы ратификациялауға бағытталған.

Аталған хаттамаға сәйкес Ресей мұнайын Қазақстан Республикасының аумағы арқылы Қытай Халық Республикасына тасымалдау жөніндегі Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ресей Федерациясының Үкіметі арасындағы 2013 жылғы жасалған келісімнің қолдану мерзімін 2034 жылға дейін ұзарту және де мұнай транзитінің көлемін, тарифті өзектендіру мәселелеріне қатысты келісімге өзгерістер енгізу көзделеді.

2013 жылдың желтоқсанында Қазақстан мен Ресей үкіметтері арасында Ресей мұнайын Қазақстан аумағы арқылы Қытайға транзиттеу туралы екіжақты келісімге қол қойылған болатын. 2014 жылдан бастап осы келісім шеңберінде Қазақстан Республикасының аумағы арқылы Қытай Халық Республикасына Ресей мұнайының жылына 7 миллион тонна көлемінде транзиті жүзеге асырыла бастады. 2023 жылдың ақпанында Ресей тарабы 10 жылдық кезеңге 100 миллион тонна жеткізу туралы Қытай тарабымен келісін ұзартып, қол қойылды. Осыған байланысты 2023 жылдың маусымында Санкт-Петербург қаласында Қазақстан Республикасы мен Ресей Федерациясы екіжақты келісімге өзгерістер енгізу туралы хаттамаға қол қойылды.

Хаттамада мұнай транзитінің көлемін және тарифті өзектендіру мәселелеріне қатысты келісімге өзгерістер енгізу көзделеді, соның ішінде негізгілері:

- 1) тасымалданатын мұнай көлемі жылына 7 миллион тоннадан 10 миллион тоннаға дейін өседі;
- 2) «Түймазы – Омск – Новосибирск» мұнай құбырының қазақстандық учаскесінде мұнай тасымалдау тарифі тоннасына 2,1 доллар болып белгіленді;
- 3) Қазақстан аумағы бойынша тасымалданатын мұнай тарифі тоннасына 15 долларды құрайды;
- 4) келісімнің қолданылу мерзімі 2034 жылғы 1 қаңтарға дейін ұзартылады;
- 5) Қазақстан тарабы мұнай тасымалдау жөніндегі көрсетілетін қызметтерге нөлдік мөлшерлеме бойынша қосылған құн салығын салады.

Бұл ретте Қазақстан тарапы Қазақстан Республикасының салық заңнамасына сәйкес қосылған құн салығын қайтару мақсаты үшін мұнайды тасымалдау бағыты бойынша тасымалдау жөніндегі көрсетілетін қызметтерді халықаралық тасымал ретінде қарастырады. Нәтижесінде тараптар Қазақстан тарабымен төлемге тапсырма берілген күнге АҚШ долларының теңгеге бағамын және Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі белгілеген теңгеге АҚШ доллары бағамын қолдануға келісті.

Сенаттың тұрақты комитеттерінен заң бойынша ескертпелер мен ұсыныстар болған жоқ. Заң жұмыс тобы мен комитет отырысында жан-жақты талқыланып қаралды.

Құрметті әріптестер! Жоғарыда баяндалғандардың негізінде Экономикалық саясат, инновациялық даму және кәсіпкерлік комитеті «2013 жылғы 24 желтоқсандағы Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ресей Федерациясының Үкіметі арасындағы Қазақстан Республикасының аумағы арқылы Қытай Халық Республикасына ресейлік мұнайды тасымалдау саласындағы ынтымақтастық туралы келісімге өзгерістер енгізу туралы хаттаманы ратификациялау туралы» Қазақстан Республикасының Заңын Қазақстан Республикасы Конституциясының 61-бабы 4-тармағына сәйкес мақұлдауды ұсынады.

Назарларыңызға рақмет.

ТӨРАҒА. Құрметті әріптестер, заң бойынша сұрақтарыңыз бар ма?
Сөз депутат Ершов Сергей Михайловичқа беріледі.

ЕРШОВ С.М. Спасибо, уважаемый Маулен Сағатханұлы.

Мой вопрос адресован Министерству энергетики и Министерству юстиции. Мы задавали вопросы на заседаниях рабочей группы и комитета, но четкого и ясного ответа не получили.

Что я имею в виду? Я очень много до Сената занимался транспортировкой грузов. На мой взгляд, данный протокол является чисто коммерческим бизнес-проектом, причем очень хорошим и выгодным.

Протоколом устанавливаются конкретные сроки, объемы и тариф транзита нефти. Такие позиции обычно являются договорными и должны быть гибкими для оперативного принятия решений. Все-таки мы принимаем закон на 10 лет, а за это время многое может измениться. Я такие договоры много раз подписывал.

Почему бы не подписать просто коммерческий договор, который можно будет менять в течение времени? Зачем мы принимаем такой закон, облачаем этот договор в закон? Спасибо.

ТӨРАҒА. Энергетика вице-министрі Есімханов Сұңғат Қуатұлы, жауап беріңіз.

ЕСІМХАНОВ С.Қ. Рәкмет, құрметті Мәулен Сағатханұлы.

Сергей Михайлович, как Вы сказали, на рабочих группах с коллегами это обсуждали. Коллеги из Министерства юстиции, наверное, добавят.

Мы понимаем, что это коммерческий договор, но очень серьезный и долгосрочный договор по транзиту грузов с нашими стратегическими партнерами Российской Федерацией и Китайской Народной Республикой. Поэтому еще 10 лет назад в рамках такой ситуации было принято решение о ратификации данного договора, чтобы закрепить эти стоимости. Тем более мы в валюте закрепляем.

Как вы знаете, за эти 10 лет мы получим 1 миллиард 700 миллионов долларов в доход. Это крупные соседи. По договоренности между собой наш транзит был зафиксирован, мы получали полные доходы. Поэтому мы считаем, что ратификация необходима. В 2014 году это было принято.

ТӨРАҒА. Әділет вице-министрі Мерсалимова Лаура Қанатқызы, жауап беріңіз.

МЕРСАЛИМОВА Л.Қ. Құрметті Мәулен Сағатханұлы, құрметті депутаттар! Сергей Михайлович, что касается ратификации соглашения. Соглашением предусматривалось, что оно распространяет свое действие на правоотношения, которые возникли с 1 января 2014 года. При этом соглашение было ратифицировано в июле 2014 года. В силу требования статьи 11 Закона «О международных договорах Республики Казахстан» в случае если международный договор предусматривает иные правила, чем предусмотрено законами Республики Казахстан, то международный договор подлежит ратификации. В этой связи 10

лет назад в силу того, что соглашение предусматривало норму об обратной силе его действия, было принято решение о его ратификации.

Что касается ратификации рассматриваемого сегодня протокола, то он подлежит ратификации в силу статьи 27 Закона «О международных договорах Республики Казахстан», которая предусматривает, что изменения международных договоров вступают в силу на тех же основаниях и условиях, что и сам международный договор. То есть если соглашение было ратифицировано, то и протокол о внесении изменений подлежит ратификации. Спасибо.

ТӨРАҒА. Сөз депутат Кузиев Закиржан Пирмухамедовичке беріледі.

КУЗИЕВ З.П. Рақмет, Мәулен Сағатханұлы.

Мой вопрос адресован представителю Министерства энергетики.

В рамках данного соглашения согласован тариф по казахстанскому участку трубопровода ТОН-2 «Туймазы – Омбы – Новосибирск-2» в размере 2,1 доллара за тонну. Это мы говорим про тариф от границы России до Павлодара. Однако по второму маршруту, то есть от Павлодара до Китая, тариф составляет 15 долларов.

В связи с этим у меня вопрос: почему тарифы так разнятся? Расскажите, по какому принципу рассчитывается тариф на транспортировку. Рақмет.

ТӨРАҒА. Сұңғат Қуатұлы, жауап беріңіз.

ЕСІМХАНОВ С.Қ. Спасибо за вопрос.

Почему разнятся? Потому что участок «Туймазы – Омбы – Новосибирск-2» – это трубопровод, принадлежащий Российской Федерации, он проходит по территории Казахстана. В предыдущем соглашении тариф был 1,9 доллара, и он был в тенге. В нынешней договоренности мы этот тариф увеличили до 2,1 доллара и зафиксировали его по курсу на сегодня Национального Банка в валюте, он будет уже привязан к валюте. Это по территории Казахстана происходит.

Трубопровод «Прииртышск – Атасу – Алашанькоу» казахстанский, поэтому его обслуживает наша компания. По обслуживанию мы тоже зафиксировали в долларах – 15 долларов. Его протяженность намного больше. Соответствующие договоренности есть, расчеты есть. Можем дополнительно представить.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Сөз депутат Орынбасаров Бекбол Тілеумұратұлына беріледі.

ОРЫНБАСАРОВ Б.Т. Рақмет, құрметті Мәулен Сағатханұлы.

Менің сұрағым Энергетика министрлігінің өкіліне арналады.

Әрине, бұл өте керек хаттама. Біздің стратегиялық серіктесімізбен жасалатын үлкен хаттама екенін бәріміз білеміз және бұны мен қолдаймын. Бұның біздің транзиттік әлеуетімізге үлкен әсер ететін жоба екенін де бәріміз білеміз және ол бюджеттік түсімдерге

де әсер етеді. 1 миллиард 327 миллион болатын болса, одан кейін осы 2024 жылдан 2033 жылға дейін түсетін түсімнің көлемі 1 миллиард 710 миллион теңгеге дейін жетіп отыр.

Менің қояйын деген бірінші сұрағым техникалық сұрақ. Бұл сұрақты қою себебіме келсек, кезінде КТК-ның жобасын іске асырған кезде бастапқыда бұл тасымалдау жақсы өтіп жатты, бірақ Ресей жағынан «сапа банкі» (банк качества) дегенді кіргізгеннен кейін (бұл техникалық құрылым) кейбір компаниялардың арасында осындай дау туындады. Бір қор болғаннан кейін бір компанияда ол мұнайдың сапасы басқаша болуы мүмкін, біреуі WTI болуы мүмкін, екіншісі Urals болуы мүмкін. Біз мұнайды қазір өткізіп жатырмыз. Бұны айтып отырған себебім, 4 миллиондай мұнай осы құбырдан Павлодар зауытына келеді және бұны біз балама есебінде Бозащының мұнайымен алмастырамыз. Осы бойынша ертең Қытай жағынан сұрақ туындамай ма? Себебі кетіп жатқан Бозащы тобындағы мұнайдың сапасы әртүрлі. Сондықтан ертеңгі күні олар сол сапа банкін қойып, бізге әртүрлі мәселелер айтпай ма?

Екінші сұрақ. Қазіргі таңда мұнай құбырының әртүрлі жағдайда ұрлануы бар. Жалпы, осының жағдайының қалай екенін білейін деп едім. Себебі қазіргі таңда мұнай ұрланады, мұнай кетіп жатыр деген сияқты әртүрлі әңгімелер айтылады. Осы құбырда сондай жағдайлар жоқ пе екен, соны білейін деп едім.

Біріншісі сапа банкіне байланысты, екіншісі ұрлыққа байланысты мәселе. Рақмет.

ТӨРАҒА. Сұңғат Қуатұлы, жауап беріңіз.

ЕСІМХАНОВ С.Қ. Бекбол Тілеумұратұлы, сұрағыңызға рақмет.

Өзіңіз айтқандай, бұл жерде 10 миллион Ресей мұнайының транзиті ғой. Айырбастау мәселесіне келсек, біз Павлодар Мұнай-химия зауытын 4 миллионнан астам мұнаймен қамтамасыз етіп отырғаннан кейін біз бұл құбырға өзіміздің «Ақтөбе – Құмкөл» топтарының мұнайын қосып араластырып, жаңағы 10 миллионды тасымалдап жатқанымыз рас.

Әрине, мұнайдың сапасы барлық топтарда бірдей болмайды, бірақ жаңа өзіңіз айтқандай, жалпы шекарада тиісті сондай құралдар тұр. 10 жылда астам уақыт өтті, қазіргі күнге дейін сол салада істеп жатқан әріптестердің ақпараты бойынша қытайлық әріптестер тарапынан сапасына қатысты ешқандай шағым болған жоқ. Ол мәселе бақылауда. Қазір «Қазтрансойл» компаниясы да сол құралдарды қосымша қою мәселесін қарастырып жатыр.

Шығындар бойынша айтсақ, біздің тасымалдау компаниясының шығындарды қарайтын тиісті жүйесі бар. Ешқандай үлкен шығын болған жоқ. Әрине, құбыр болғаннан кейін анда-санда шығындар болуы мүмкін, бірақ істеп тұрған әр учаскеде тиісті біздің жөндеу топтарымыз бар. Сондықтан оны уақытында барып қарастырып, жұмысты ретке келтіріп отыр. Ол жағынан да толық бақылау бар.

ТӨРАҒА. Басқа сұрақтар жоқ.

Рақмет, Сүйіндік Тасеменұлы. Орныңызға отырыңыз.

Құрметті әріптестер, енді заңды талқылауға көшейік.

Сөз депутат Шайдаров Серік Жаманқұлұлына беріледі.

ШАЙДАРОВ С.Ж. Рақмет.

Құрметті Мәулен Сағатханұлы, құрметті әріптестер! Ұсынылып отырған заң келісімнің шарттарына сәйкес жеке хаттамамен ресімделген Ресей мұнайын Қытай Халық Республикасына тасымалдау бойынша жасалған екіжақты үкіметаралық келісімге енгізілген өзгерістерді көздейді.

Келісімге сәйкес Ресей мұнайы Қазақстан Республикасының аумағы арқылы Қытай Халық Республикасына тасымалданады. Бұл жұмыс Мемлекет басшысының 2023 жылғы 17 мамырдағы Қытай Халық Республикасына сапары және «Әділетті Қазақстан: бәріміз және әрқайсымыз үшін. Қазір және әрдайым» сайлауалды бағдарламасын іске асыру жөніндегі іс-шараларды орындау шеңберінде жүргізілуде.

Ресей Федерациясы және Қытай Халық Республикасы Қазақстан Республикасының басты стратегиялық серіктестері болып табылады.

Хаттамада мұнай транзитінің көлемін, тарифті өзектендіру және келісімнің қолданылу мерзімін он жылға ұзарту мәселелеріне қатысты келісімге өзгерістер енгізу көзделген. Хаттамаға қол қойылған күннен бастап құжатты уақытша қолдану туралы шарт енгізілген. Мұндай қолдану мұнайды үздіксіз тасымалдауды қамтамасыз етуге, тасымалдау кестелерін уақытылы бекітуге, маршруттық тапсырмаларды шығаруға және хаттама жобасында айтылған тарифтер бойынша қызметтер үшін төлемдерді уақытылы шығаруды қамтамасыз етуге, салық төлемдерін сақтау есебінен бюджет түсімдерін қамтамасыз етуге бағытталған. Сондай-ақ 2014 жылдан 2023 жылға дейінгі кезеңде Ресей мұнайының Қазақстан Республикасының аумағы арқылы Қытай Халық Республикасына жалпы транзиті 90 миллион 899 мың 271 тоннаны құрады. Жалпы түсім 1 миллиард 327 миллион АҚШ долларын немесе 501 миллиард 981 миллион 476 мың теңгені құрады. 2024 жылдан 2034 жылға дейінгі кезеңде Қазақстан Республикасының аумағы арқылы Қытай Халық Республикасына Ресей мұнайының транзиті үшін екі учаске бойынша күтілетін түсім 1 миллиард 710 миллион АҚШ долларын құрайды. Сонымен қатар келісімді ұзарту арқылы Омбы-Павлодар мұнай құбырымен түсетін мұнаймен Павлодар мұнай химиялық зауытын жүктеуді қамтамасыз етеді.

Жоғарыда аталған заңды толығымен қолдаймын, сондай-ақ әріптестерімді қолдауға шақырамын.

Назарларыңызға рақмет.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Талқылауға қатысатын басқа депутаттар жоқ. Енді заң бойынша шешім қабылдайық.

«2013 жылғы 24 желтоқсандағы Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ресей Федерациясының Үкіметі арасындағы Қазақстан Республикасының аумағы арқылы Қытай Халық Республикасына ресейлік мұнайды тасымалдау саласындағы ынтымақтастық туралы келісімге өзгерістер енгізу туралы хаттаманы ратификациялау туралы» Қазақстан Республикасының Заңын мақұлдау жөніндегі Сенат қаулысын дауысқа қоямын. Дауыс беру режимі қосылсын. Дауыс беріңіздер.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. Заң мақұлданды.

Құрметті әріптестер! Қаралған хаттама Қытай Халық Республикасына мұнай тасымалдау мәселесі бойынша Қазақстан мен Ресей арасында жасалған келісім нормаларын

өзектендіруге арналған. Атап айтқанда, тасымалданатын мұнайдың көлемі және транзиттің тарифтері мен мерзімдері қайта қаралып отыр.

Мақұлданған заң еліміздің транзиттік-логистикалық әлеуетін, сондай-ақ одан түсетін бюджет кірістерін арттыруға оң септігін тигізеді деп сенеміз.

Осы мәселе бойынша шақырылған азаматтарға рақмет. Сау болыңыздар.

Құрметті сенаторлар! Күн тәртібіндегі келесі мәселе Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісі қабылдаған «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне байланыс, цифрландыру, инвестициялық ахуалды жақсарту және артық заңнамалық регламенттеуді болғызбау мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасының Заңын бірінші оқылымда қарау жөнінде.

Заң бойынша баяндама жасау үшін сөз Экономикалық саясат, инновациялық даму және кәсіпкерлік комитетінің мүшесі Қаниев Бауыржан Нұралыұлына беріледі.

ҚАНИЕВ Б.Н. Құрметі Мәулен Сағатханұлы, құрметті депутаттар! «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне байланыс, цифрландыру, инвестициялық ахуалды жақсарту және артық заңнамалық регламенттеуді болғызбау мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Заң Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің депутаттарының бастамасымен әзірленді.

Заң аясындағы бірқатар түзетулер Мемлекет басшысының тапсырмаларын орындауға бағытталған. Заң арқылы Қазақстан Республикасының 38 заңнамалық актісіне, оның ішінде 9 кодекс пен 29 заңға, атап айтқанда:

байланыс операторларының байланыс инфрақұрылымына тең қолжетімділігін қамтамасыз ету;

елді мекендердің бас жоспарлары мен егжей-тегжейлі жоспарлау жобалары шеңберінде байланыс желілерін орналастыру орындарын айқындау;

ауыл шаруашылығы және өнеркәсіп объектілерінде цифрландыру кезінде шығыстардың бір бөлігін өтеу бойынша байланыс қызметтерін субсидиялау;

жаңа туған нәрестелердің дербес деректерін жоғалту тәуекелдерін болдырмау мақсатында бала туылғаннан кейін бірден жеке сәйкестендіру нөмірлерін беру;

байланыс операторларының мүгедектігі бар адамдарға жеңілдікті тарифтер беру жөніндегі қосымша міндеттемелерін белгілеу;

алаяқтық белгілері бар төлем транзакциялары бойынша деректер алмасу үшін антифрод-орталықтың құқықтық мәртебесі мен функцияларын бекіту және тағы басқа бөліктерінде өзгерістер мен толықтырулар енгізу көзделеді.

Жер қойнауын пайдаланушылардың келісімшарттардың талаптарын сақтауын бақылау үшін қажет ғарыштық мониторинг жүйесі арқылы орман қорын қорғау, сақтау, пайдалану, ормандарды молықтыру және орман өсіру саласындағы заңнаманың бұзылуы туралы ақпарат алу да заңның аясында қарастырылған.

Қажетті инфрақұрылым құрылысын және шұғыл қызметтердің жұмысын жеделдету мақсатында облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың әкімдіктеріне бюджет қаражаты есебінен телекоммуникация желілері мен кабельдік кәріздерді түгендеу бойынша құзырет берілетін болады.

Заң мақұлданған жағдайда:

- 1) байланыс желілерінің құрылысы жеделдетіледі;
- 2) байланыс қызметтерінің сапасы жақсарады, қамту аймақтары кеңейеді, абоненттер саны артады;
- 3) байланыс операторлары арасында бәсекелестік дамиды;
- 4) жаңа спутниктік байланыс жұмыс істей бастайды;
- 5) инвестициялық ахуал жақсарып, экономикадағы инновациялардың үлесі артады деп күтілуде.

Құрметті әріптестер, заңды қарастыру барысында Сенаттың тұрақты комитеттерінен ескертпелер мен ұсыныстар келіп түскен жоқ.

Жоғарыда айтылғандарды ескере келе Экономикалық саясат, инновациялық даму және кәсіпкерлік комитеті Қазақстан Республикасы Парламенті Сенаты Регламентінің 58-тармағын басшылыққа ала отырып «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне байланыс, цифрландыру, инвестициялық ахуалды жақсарту және артық заңнамалық регламенттеуді болғызбау мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Заңды бірінші оқылымда мақұлдауды ұсынады.

Назарларыңызға рақмет.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Құрметті әріптестер, заң бойынша сұрақтарыңыз бар ма?

Сөз депутат Медебаев Советбек Тұрсынұлына беріледі.

МЕДЕБАЕВ С.Т. Рақмет, құрметті Мәулен Сағатханұлы.

Мои вопросы адресованы представителям Министерства цифрового развития, инноваций и аэрокосмической промышленности и Агентства по защите и развитию конкуренции.

Закон направлен на развитие рынка связи и улучшение качества связи, развитие цифровизации и привлечение инвестиций в данную сферу.

Как известно, одной из проблем телекоммуникационной отрасли страны являются недостаточное развитие конкуренции и монополизация рынка телекоммуникаций небольшим количеством участников.

В этой связи следует отметить, что Глава государства 21 января 2022 года на встрече с представителями крупного отечественного бизнеса в качестве одного из основных принципов нового экономического курса назвал честную конкуренцию и подчеркнул необходимость открытия всех ниш для конкуренции. Для выполнения данной задачи Президент страны поручил провести анализ искусственно созданных монополий и обеспечить равный и адекватный доступ бизнеса к объектам инфраструктуры, в том числе кабельной канализации, волоконно-оптической линии связи.

В этой связи у меня возникают вопросы. Назовите, пожалуйста, ключевых игроков казахстанского рынка телекоммуникаций.

Какие меры предпринимаются вами для демонополизации телекоммуникационной отрасли, в том числе рынка сотовой связи в стране?

Будет ли способствовать рассматриваемый закон выполнению задач по развитию конкуренции в телекоммуникационной отрасли? Рақмет.

ТӨРАҒА. Цифрлық даму, инновациялар және аэроғарыш өнеркәсібі вице-министрі Оразбек Асхат Елубайұлы, жауап беріңіз.

ОРАЗБЕК А.Е. Сұрағыңызға рақмет.

На самом деле действительно очень серьезная проблема для страны – монополия отрасли связи. Основных игроков несколько, ключевой – группа компаний АО «Казахтелеком» вместе с мобильными операторами, которые входят в состав АО «Казахтелеком». Есть и другие крупные операторы, как АО «Транстелеком».

Кабельная канализация в основном находится во владении АО «Казахтелеком». Сегодня есть вопросы у других операторов, малых и средних, по свободному доступу к кабельной канализации. Собственно, этим законопроектом мы регулируем и эти вопросы.

Что касается других аспектов монополии, то сегодня мы можем сказать, что совершена сделка по продаже мобильного оператора «Мобайл Телеком-Сервис», который принадлежит АО «Казахтелеком». Я думаю, что это серьезно и качественно повлияет на рынок мобильной связи.

Кроме того, сейчас законопроектом вводится понятие «виртуальные мобильные операторы», это операторы, которые смогут работать на существующей инфраструктуре мобильных операторов связи. Мы уверены, что это придаст новый импульс развитию рынков в части развития новых дополнительных качественных сервисов, повлияет, на наш взгляд, на снижение тарифов операторов связи.

ТӨРАҒА. Бәсекелестікті қорғау және дамыту агенттігі төрағасының орынбасары Сәмбетов Болат Қуанышбекұлы, жауап беріңіз.

СӘМБЕТОВ Б.Қ. Сұрағыңызға рақмет.

Да, действительно, ежегодно мы проводим анализ данного рынка, в частности сотовой связи, он высококонцентрированный сейчас, у нас три субъекта. Несмотря на это, из трех субъектов два субъекта принадлежат АО «Казахтелеком», то есть государству, занимают в целом около 60 процентов рынка.

Мы эту проблему давно поднимаем. Практически во всех своих программных документах предусматриваем и предлагаем увеличивать количество игроков на данном рынке, а также постепенно реализовывать с государства на частный рынок. Считаем, что государству нет необходимости присутствовать.

Сейчас первые шаги начаты. Вы знаете, что по «Tele2» идет вопрос по реализации. Также мы планируем предложить передачу на рынок «Kcell».

В прошлом году впервые у нас прошли аукционы на радиочастотный спектр. Если раньше государство само его распределяло, мы предложили провести аукцион. Прошел аукцион, мы считаем, успешно, предлагаем, дальше внедрять. Данный аукцион имеет отпор по распределению радиочастотного спектра.

Вы знаете, что с прошлого года идет рост тарифов на сотовую связь. На сегодня мы усмотрели признаки нарушения законодательства. Сейчас провели анализ, установили доминирующее положение, есть признаки. На сегодня нами проводится расследование по всем операторам сотовой связи на предмет сговора и необоснованно высоких цен. Спасибо.

ТӨРАҒА. Пожалуйста, Екатерина Васильевна.

СМЫШЛЯЕВА Е.В. Спасибо.

Коллеги, мы говорим о двух разных сегментах рынка. Коллеги уже ответили, что на крупном сегменте у нас присутствуют крупные игроки, но конкуренция сегодня развивается на маленьком сегменте рынка, это рынок «последней мили», то есть тот рынок, который непосредственно доводит связь до абонента. Он долгое время был не интересен в полной мере крупным операторам, потому что они владели магистралями, там достаточно большие доходы. У нас по качеству получилась ситуация, когда мимо населенного пункта проходит глобальная магистраль, а до населенного пункта связь не доходит. В том числе задача этого законопроекта заключается в развитии рынка малых операторов связи, на сегодня они уже создали свою ассоциацию, достаточно большое количество.

Ранее мы им вводили возможность использовать энергетическую инфраструктуру для прокладки последней мили. В этом законопроекте мы обеспечиваем доступ к магистральной инфраструктуре, в том числе крупных операторов.

Наша задача – сделать доступ равным, регулярным, чтобы именно рынок малых операторов, кто непосредственно взаимодействует с абонентом, развивался более активно. Спасибо.

ТӨРАҒА. В целом наши коллеги поднимают важный вопрос, связанный с монополизацией рынка связи. Вы говорите, что у нас доминируют несколько компаний на данном рынке.

Если брать аспект сотовой связи, то следующий этап развития сотовых операторов, операторов, которые предоставляют услуги связи, интернета, это 5G. В этой связи у вас был проведен аукцион. Одна компания забрала все частоты. Такая ситуация получилась? В этой ситуации не усугубляем ли мы проблему монополизации на этом рынке, если 5G концентрируем в руках одной компании? Какие планы у министерства, будете дальше развивать этот сегмент, будете заводить туда другие компании? Мы не против компаний с участием государства. Наверное, это нужно по стратегическим аспектам, особенно когда нужно доходить до отдаленных сел, населенных пунктов. Эти расходы может вытянуть только государство, когда нужно дойти какими-то инструментами, тянуть инфраструктуру. Наверное, в этом плане правильно.

Но вопрос в том, как говорят коллеги, чтобы у нас была конкуренция. Если будет конкуренция, будут понижаться цены, повышаться качество услуг. Все это нужно населению, об этом же люди говорят.

Министерство не раз критиковали, что не всегда на высоком уровне предоставляются услуги связи и соответствующего уровня интернет. Почему это возникает? Потому что у нас нет в достаточной мере конкуренции.

В этой связи в перспективе 5G как будет развиваться конкуренция в этом сегменте?

ОРАЗБЕК А.Е. Маулен Сагатханулы, очень хороший вопрос. На самом деле перспективы 5G колоссальные. На аукционе группа компаний АО «Казахтелеком»

выкупила два диапазона частот. После продажи МТС один из диапазонов будет в руках нового частного владельца. Как сказал коллега, если «Kcell» будет продан, получается, что диапазоны будут в частных руках. Со своей стороны, мы не ждем, когда начнутся эти процессы, мы подготовили три диапазона частот для 5G, в принципе, они уже готовы.

Единственное, в рамках соглашения по продаже МТС с Катаром мы обязуемся три года на рынке частоты 5G не разыгрывать на аукционе, то есть в течение трех лет у нас будут два игрока. Диапазон у нас уже готовый. В принципе, как только будет готов рынок приобрести диапазоны, мы можем аукцион провести, тогда у нас появятся новые игроки.

ТӨРАҒА. Чтобы было понятно, депутаты не против АО «Казахтелеком», эта компания с участием государства, она выполняет важную социальную функцию. Мы за то, чтобы была конкуренция на этом рынке, чтобы в результате этой конкуренции росло качество связи, интернета в нашей стране, уменьшались цены, стали бы более доступны для людей. Мы об этом говорим.

Поэтому не нужно воспринимать так, что мы против данной компании, абсолютно нет. Вопрос в том, чтобы предоставлять населению качественные услуги. Надеемся, в этом направлении министерство совместно с агентством будут целенаправленно работать и двигаться в сторону того, чтобы у нас было больше игроков, в том числе и в сегменте 5G.

Құрметті әріптестер, сөз депутат Тастекеев Қайрат Құлбайұлына беріледі.

ТАСТЕКЕЕВ К.К. Рақмет, құрметті Мәулен Сағатханұлы.

Менің сұрағым заң бастамашысына арналады.

Қаралып отырған заңмен Орман және Экология кодекстері, сондай-ақ «Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы» Кодекс Қазақстан Республикасының заңнамасын бұзушылық белгілерін қамтитын ғарыштық мониторингілеу деректері тиісті салаларда мемлекеттік бақылауды жүзеге асыру үшін, оның ішінде тексеру жолымен, негіз болып табылатыны туралы нормалармен толықтырылған. Осыған байланысты менде келесі сұрақтар туындайды.

1. Заңда ғарыштық мониторингте нақты қандай деректері туралы айтылғанын түсіндіріп берсеңіз?

2. Аталған толықтыруларға сәйкес тиісті уәкілетті органдар, мысалы, ормандарды заңсыз кесу, жер қойнауын пайдалану жөніндегі заңсыз операциялар немесе шаруашылық жүргізуші субъектілерінің қоршаған ортаға зиянды әсері және заңнаманың өзге де бұзушылықтары туралы ақпаратты қалай алады және бұндай ақпараттар қандай жолмен алынатын болады? Осы саладағы ақпараттық жүйелердің интеграциясы бар ма? Рақмет.

Екатерина Васильевна, как одному из главных разработчиков закона предоставляю Вам слово.

СМЫШЛЯЕВА Е.В. Спасибо.

Коллеги, по космическому мониторингу. На сегодня у нас все данные космического мониторинга носят рекомендательный характер. Если в отраслевых кодексах данная категория данных не отражена, значит, они используются, но используются в совокупности с другими данными, соответственно, они могут быть поводом для проведения проверок в

форматах государственного контроля. Для этого мы вносили изменения в кодекс, чтобы использование конкретно таких данных было обязательно при проведении контрольных мероприятий.

Какие именно данные на сегодня можно получить с помощью космического мониторинга? С помощью космического мониторинга в реальном времени мы видим изменение ландшафта, изменение глубины водных ресурсов, видим термические очаги, видим состояние почвы до мельчайших подробностей. Все эти данные аккумулируются на сегодня в базе данных космического мониторинга. Казахстанская спутниковая группировка эти исследования осуществляет, мы ею управляем, соответственно, эти данные получаем именно мы.

Если какие-то данные не входят, то есть там, где мы не охватываем какие-то участки нашей территории, то мы приобретаем снимки, чтобы иметь полную картину.

В прошлом году был подписан договор о создании дополнительных спутников в нашей группировке, они будут разрабатываться и производиться частично в Казахстане. Я думаю, после того как оставшиеся спутники будут выведены на орбиту, мы сможем полностью не зависеть от кого-то в этих исследованиях.

Что касается того, как будут получать данные. На сегодня эти данные поступают в информационные системы государственных органов (Министерство по чрезвычайным ситуациям, Министерство экологии и природных ресурсов и другие). Интеграция на сегодня есть, потому что информационные системы космического мониторинга прошли необходимые проверки. Поэтому с передачей, интеграцией проблем не будет.

Более того, на сегодня Министерством цифрового развития, инноваций и аэрокосмической промышленности разрабатываются отдельные сервисы, которые ориентированы на использование информации космического мониторинга. Соответственно, и принятие мер по факту информации, которая поступает с нарушениями.

У нас изначально в редакции этой оговорки на то, что информация содержит признаки нарушения законодательства, не было, мы ее уточнили по той простой причине, что объемы информации космического мониторинга огромные, соответственно, учитывать их без очевидных признаков нарушений не представляется возможным. Поэтому такое уточнение было внесено именно в том случае, если это производится незаконно.

Не всегда результаты космического мониторинга будут означать именно нарушения. Приведу такой пример. Если идет вырубка леса, космический мониторинг дает данные уполномоченному органу о том, что происходит вырубка леса, предположительно, незаконная. Данный участок накладывается на другую информационную систему, связанную с владением, разрешением и так далее. Система сводит все эти данные и говорит: да, действительно, в настоящее время производится вырубка леса по таким-то координатам, разрешения на нее в базе нет. Или, наоборот, говорит: да, вырубка леса осуществляется, разрешение на нее имеется, номер такой-то, время такое-то.

Такой подход позволит нам более оперативно реагировать. Спутниковые технологии не зависят от человеческого фактора, мы будем получать объективную информацию.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Сөз депутат Рахметова Әсем Қалашбайқызына беріледі.

РАХМЕТОВА Ә.Қ. Рақмет, құрметті Мәулен Сағатханұлы.

Менің сұрағым заң бастамашысына және Цифрлық даму, инновациялар және аэроғарыш өнеркәсібі министрлігінің өкіліне арналады.

Қаралып отырған заңда уәкілетті органға байланыс операторларының мүгедектігі бар адамдарға жеңілдетілген тарифтер беру туралы қосымша міндеттерін белгілеу құқығы беріліп отыр. Әзірлеушілердің ақпараты бойынша бұл норма мүгедектігі бар адамдарға қолдау шараларын белгілеу мақсатында ұсынылады.

Біз бұл нормаға қарсы емеспіз, бірақ нақтылайтын бір жайт бар. Неліктен «Батыр аналар», көпбалалы отбасылар және жетім балалар сияқты халықтың әлеуметтік осал топтарының осындай санаттарына жеңілдікті тарифтер беру қарастырылмаған? Ертеңгі күні олар осы мәселені тағы да көтеруі мүмкін ғой.

Назарларыңызға рақмет.

ТӨРАҒА. Екатерина Васильевна, пожалуйста.

СМЫШЛЯЕВА Е.В. Да, действительно, эта норма была предложена группой депутатов, которые занимаются вопросами развития инклюзивного общества.

Коллеги, изначально в рабочей группе обсуждали данный вопрос. От депутатов было предложение – ввести полное государственное регулирование цен сотовых операторов связи. Но на сегодня, учитывая, что это преимущественно коммерческие инвестиции, есть риски, связанные с тем, что это просто приведет к стагнации. Поэтому было принято решение – последовательно устанавливать такие обязательства для отдельных категорий. Первая категория граждан – это лица с инвалидностью. Согласно Социальному кодексу и социальным стандартам предоставляется первоочередное право и обеспечивается доступ к информационно-коммуникационной инфраструктуре и объектам информатизации. Соответственно, этот доступ невозможно реализовать, если не будет качественного интернета. Мы посчитали, что данная категория граждан должна первой войти в такие гарантийные рамки.

Что касается других категорий, то операторы связи, как показывает на сегодня практика, в принципе, от них не отказываются, в их маркетинговых стратегиях они останутся. Это же вопрос абонентов, то есть вопрос рынка. Мы видим, что предоставляются льготные тарифы для лиц пенсионного возраста, студентов, малообеспеченных граждан. В принципе, эта практика останется.

В отношении людей с инвалидностью это первый шаг, который связан с поддержкой именно этой категории, чтобы это было в обязательном порядке.

Плюс разные международные подходы, мы использовали подход, связанный с дополнительными обязательствами в рамках соглашения на использование радиочастотных спектров. Это то обязательство, которое устанавливается при встречных обязательствах государства. В других случаях мы не можем обязать коммерческие структуры выполнять какие-то социальные действия, если они добровольно этого не хотят.

Пока вот такой подход. Я думаю, что в перспективе мы сможем данный перечень расширять в зависимости от развития рынка связи и конкуренции на нем, как говорилось в первом вопросе.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Асхат Елубайұлы, қосарыңыз бар ма?

ОРАЗБЕК А.Е. Депутаттардан екі инициатива болған. Бірінші инициатива – байланыс тарифтерін толық реттеу. Екінші инициатива – мүгедек адамдарға арнайы тариф жасау.

Біз министрлік тарапынан қарсы болдық, дегенмен компромисс ретінде екінші инициативаны қолдадық.

ТӨРАҒА. Жақсы. Орынды мәселе көтеріліп отыр. Әлеуметтік тұрғыдан осал басқа да топтар бар, солар қалай қорғалады, олардың тарифтері не болады деген сұрақтар заңды. Сондықтан осы заң қабылданып, мақұлданып жатса ары қарай оны жүзеге асырған кезде бұл нормалар қалай жұмыс істейді, қалай жүзеге асады, соның бәріне мониторинг жасау керек. Кейінірек бір жылдың көлемінде ме осы мәселеге тағы да оралып басқа да топтардың мәселесін қарастыруға болатын шығар. Бірақ ең алдымен бүгін қарастырылып жатқан мүгедектігі бар адамдарға байланысты нормалар қалай жұмыс істейтінін бір бақылап алайық, соларға бір мониторинг жүргізіп алайық, ары қарай бұл мәселеге қайтып келерміз. Рақмет.

Құрметті әріптестер келесі сөз депутат Әйткенов Ернұр Нұрмұханұлына беріледі.

ӘЙТКЕНОВ Е.Н. Рақмет, құрметті Мәулен Сағатханұлы.

Вопрос к представителю Министерства цифрового развития, инноваций и аэрокосмической промышленности.

Законом предлагается поправка по наделению местных исполнительных органов компетенцией проводить инвентаризацию сетей телекоммуникаций и кабельной канализации, построенных за счет бюджетных средств, а также предоставляют их в имущественный наем (аренду) в соответствии с законодательством.

Предполагается, если балансодержателем инфраструктуры связи будет государство, то оно обеспечит равный доступ всех предпринимателей и даст им возможность работать. При этом необходимо отметить, что возможности регионов разные и нужно учитывать их материально-технический потенциал.

В этой связи у меня ряд вопросов. Готовы ли сегодня местные исполнительные органы взять на себя работу? Хватит ли у них средств на обслуживание кабельной канализации и колодцев? Предусмотрены ли финансовые средства из местного бюджета для эксплуатации данных объектов?

ТӨРАҒА. Жауап беріңіз.

ОРАЗБЕК А.Е. Важные вопросы, как раз в рамках вопроса по монополизации. Здесь детализируется ситуация с кабельной канализацией АО «Казахтелеком». Это депутатская инициатива, которую мы поддерживаем, потому что такой опыт уже есть, когда компания «Astana Innovations» по городу Астане забрала кабельную канализацию, это государственное предприятие, оно содержит. Насколько я знаю, там относительно небольшие деньги, потому что это абсолютно пассивная инфраструктура, которую технологически обслуживать достаточно легко.

Другой момент. Мы на связи со всеми управлениями цифровизации всех акиматов, областей, городов республиканского значения. Они все понимают, готовы на себя эту работу взять, тем более кабельная канализация была построена в большинстве городов еще до того, как АО «Казахтелеком» стало частной компанией, сейчас частично стало государственной. И эта канализация частично в малых городах и областных центрах была построена на государственные деньги.

Поэтому мы ожидаем, что будет действительно обеспечен равный доступ операторам связи, в том числе и тем операторам, о которых сейчас говорила Екатерина Васильевна. Это малые и средние операторы, которые начинают потихоньку развиваться. Мы создаем для них определенные условия. Наша задача в том, чтобы эти операторы начали в своих регионах и городах создавать конкуренцию. Для этого им нужен равный доступ к кабельной канализации, для этого мы разблокировали возможность прокладки оптоволоконных линий связи по линиям электропередачи. Сейчас в этом законе мы устанавливаем возможность для этих малых операторов прокладывать оптику по линиям электропередачи, принадлежащим государству, без оплаты. Это серьезная помощь в развитии конкуренции. Спасибо.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Сөз депутат Сарыбаев Ғалиасқар Төлендіұлына беріледі.

САРЫБАЕВ Г.Т. Рақмет, құрметті Мәулен Сағатханұлы.

Менің сұрағым Асхат Елубайұлына.

Қарастырылып отырған заң еліміздің аумағында геостационарлық емес спутниктік байланыс жүйелерінің жұмысын қамтамасыз етуге бағытталған. Елімізде «SpaceX» компаниясының «Starlink» жүйесі пилоттық жоба ретінде енгізілуде. Бұл жобалар кең жолақты интернетке қосуға қиын, халқы аз, шалғай жатқан орындар мен ауылдарды қамтамасыз етуге жағдай жасайды.

Осы заңда байланыс операторларына ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі бірнеше талап қарастырылған және де желілер немесе байланыс операторларының жұмысын тоқтату тәртібі, регламенті, нормалары белгіленген. Көп жағдайда бұл қажеттілік ұлттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету үшін немесе терроризмнің алдын алу шараларынан туындайды. Алайда қаралып отырған заңда елімізде байланыс желілерін басқару орталығының міндетті болуы «Starlink» байланыс жүйесі үшін қарастырылмаған.

1. Осыған орай «Starlink» байланыс жүйесіндегі желілердің немесе байланыс құралдарының жұмысын бір мезетте уақытша тоқтату бойынша ұлттық заңнама нормалары қалай қамтамасыз етілген?

2. Тоқтатуға техникалық мүмкіндік болса уәкілетті орган мен бұғаттау рәсіміне қатысатын субъектілер үшін ол қаншалықты жедел және қолжетімді болады?

3. «Starlink» енгізетін жүйенің ақпараттық қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі басқа мемлекеттердегі техникалық мүмкіндіктер Қазақстанда қолданылатын шешімдерден қаншалықты ерекшеленеді? Рақмет.

ТӨРАҒА. Асхат Елубайұлы, жауап беріңіз.

ОРАЗБЕК А.Е. Осы заң бойынша біз бір ғана нормамен келістік, ол норма пилоттық режим туралы. Сейчас по обеспечению безопасности мы не можем проработать точный механизм, сказать, как обеспечивать защиту интересов Республики Казахстан в сетях негеостационарных спутниковых группировок. Поэтому мы вводим пилотный режим на два года, в рамках которого все интересующие вопросы мы будем отрабатывать совместно с компанией «Starlink». Этот вопрос согласован с Комитетом национальной безопасности.

Сейчас конкретики у нас нет, технология абсолютно новая, которая будет еще развиваться. Поэтому загнать в Прокрустово ложе наших национальных норм пока мы не можем. Поэтому есть понимание с нашей стороны, со стороны депутатского корпуса и органов национальной безопасности, что нужно в течение двух лет нам пропилотировать и понять, как дальше двигаться. Спасибо.

ТӨРАҒА. Пожалуйста, Екатерина Васильевна.

СМЫШЛЯЕВА Е.В. Коллеги, этот вопрос долго обсуждался, были дискуссии. Безусловно, «Starlink» – это технология, у них, будем говорить, не то, что нет желания выполнять действующие нормы нашего законодательства, у них нет технической возможности, потому что их взаимодействие происходит не на наземных центрах управления. Поэтому это просто технология будущего.

Мы данным законопроектом создаем условия для работы тех компаний, в том числе операторов негеостационарных спутников, которые работают через классические наземные центры, в том числе это компания «Oneweb». Буквально на днях была информация, что они завершают работы над центром, будут запускать соответствующие сервисы.

Для компании «Starlink», как отметил Асхат Елубаевич, мы использовали действующий в Законе «О правовых актах» пилотный режим, когда норма вносится в законодательство, но ее действие ограничено. Во-первых, ограничен контингент компаний, которые участвуют, во-вторых, ограничен контингент получателей услуг. Речь идет только о школах, то есть отдаленных сельских населенных пунктах, где невозможно провести любые другие варианты связи.

В данном случае из-за ограниченности контингента и согласования с Комитетом национальной безопасности через программное обеспечение можно будет обеспечить контроль, в том числе и тех контентных операций, которые идут через данный вид связи.

Конечно, если бы мы дали неограниченный контингент и неограниченных получателей услуг, то этот вопрос стоял бы остро, практически мы бы сказали, что не могли обеспечить безопасность.

Дальше будем смотреть, как будет развиваться технология, возможно, в перспективе она покажет по альтернативным приемникам, то есть не в качестве модема, а в качестве обычного смартфона. Тогда мы должны будем менять стратегию регулирования и делать совершенно иным. Поэтому для выработки регуляторной модели мы взяли себе это время, чтобы законодательство было действительно работающим.

Дополнительно мы ввели прямой запрет ввоза оборудования этих систем в страну. Сегодня запрет ввоза не работает, есть запрет использования. Для запрета использования у нас появляется определенный порядок. Если в данном случае речь не идет об участниках пилотного проекта, то ввозить оборудование на территорию страны нелегально практически будет невозможно. Это вопрос безопасности. Это один момент.

Второй момент. Почему было принято решение начинать регулировать? Мы все прекрасно понимаем, что на сегодня большое количество терминалов работает на территории страны. В интернете можно найти их продажу, но на сегодня продажа ушла, потому что эксплуатация запрещена. В любом случае мы осторожно и выверено подходим к вопросу регулирования данных технологий.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Сөз депутат Карплюк Сергей Алексеевичке беріледі.

КАРПЛЮК С.А. Рақмет, құрметті Маулен Сағатханұлы.

Мой вопрос адресован представителю Министерства финансов.

Законом предусматривается электронное таможенное сопровождение перевозчиков. Осуществляться оно будет национальным оператором информационной системы отслеживания перевозок, определяемым Правительством Республики Казахстан.

Объект отслеживания – товары и транспортные средства, определяемые в соответствии с международными договорами, заключенными в рамках Евразийского экономического союза, ратифицированными Республикой Казахстан.

Само отслеживание перевозок будет осуществляться с использованием навигационных пломб, которые будут установлены на транспортных средствах. Данные навигационные пломбы позволят определять местоположение и видеть весь маршрут перемещения товара.

В связи с чем у меня вопросы. Как будут финансироваться расходы, связанные с наложением навигационных пломб? Каковы механизмы ее установки? В целом какой эффект ожидается от их применения? Спасибо.

ТӨРАҒА. Қаржы вице-министрі Біржанов Ержан Ерікұлы, жауап беріңіз.

БІРЖАНОВ Е.Е. Спасибо, уважаемый Маулен Сағатханұлы.

Уважаемый Сергей Алексеевич, как Вы правильно отметили, навигационные пломбы у нас вводятся во исполнение соглашений, которые мы ратифицировали в прошлом

году, с пятью странами. Мы пропилотировали в Законе «Об автомобильном транспорте» применение навигационных пломб. В прошлом году постановлением Правительства определен национальный оператор, это стопроцентная подведомственная организация Министерства цифрового развития, инноваций и аэрокосмической промышленности, Институт космической техники и технологий. То есть не частный оператор, а государственный оператор.

На сегодня из бюджета деньги не выделяются на данное направление. Данный институт зарабатывает путем получения платы именно от перевозчиков.

В чем выгода? Я могу отметить, что на сегодня данный институт уже внес заявку на утверждение тарифа в марте, повторно внесли в апреле. Сейчас рассматривается тариф в ряде соседних стран. В России и Беларуси тарифы уже утверждены, остальные три страны в процессе утверждения данного тарифа. Это даст нам возможность сократить контрольные мероприятия. На сегодня, когда товар идет из Европы, ряд автотранспортных средств подвергается контролю, таможенному сопровождению, разгрузке, досмотру, нахождению в складах временного хранения. Данные затраты достигают 1,5 тысячи долларов.

Если будет применяться навигационная пломба, контрольные мероприятия проводиться не будут. Приблизительно стоимость составит порядка 200 долларов. То есть бизнесу будет выгодно как финансово, так и по времени. На стандартный досмотр уходит до 6-7 дней, будет экономить деньги и время, грузы будут доставляться быстрее.

Когда мы проводили пилот на 2-3 страны, то снизился объем лжетранзита. То есть если груз заявлен из Кыргызстана до России, то проезжал до России, не оставался в Казахстане. Это поможет сохранить прозрачность наших процедур и увеличить транзитный потенциал.

Мы с бизнесом долго этот вопрос обсуждали. Поэтапно будем внедрять навигационные пломбы. Есть планы, сроки оговорены, тарифы утвердим, буквально со следующего полугодия будем реализовывать данную инициативу. Спасибо.

ТӨРАҒА. Рақмет. Басқа сұрақтар жоқ.

Рақмет, Бауыржан Нұралыұлы. Орныңызға отырыңыз.

Құрметті әріптестер, енді заңды талқылауға көшейік.

Сөз депутат Рысбекова Ләззат Тұяқбайқызына беріледі.

РЫСБЕКОВА Л.Т. Құрметті Мәулен Сағатханұлы, құрметті әріптестер! В последние годы наблюдается процесс ускоренной цифровизации, охватывающий все сферы жизнедеятельности общества. Мир в целом стремительно трансформируется с помощью цифровых технологий. Эффективные цифровые технологии играют ключевую роль в повышении уровня благополучия граждан и темпа экономического роста страны.

Как известно, Глава государства уделяет повышенное внимание вопросам цифровизации и внедрению инноваций. И в этой связи в своем Послании народу Казахстана перед Правительством поставлен ряд задач по превращению Казахстана в IT-страну.

Объем услуг связи в 2023 году составил 1,2 триллиона тенге с ростом на 11 процентов к предыдущему году. При этом доля услуг населению составляет 56 процентов, или 683,3 миллиарда тенге, также с повышением на 12 процентов.

Объем услуг сети интернет в 2023 году составил 566 миллиардов тенге, или 46 процентов от общего объема телекоммуникационных услуг, в том числе услуги населению – 404,1 миллиарда тенге, или 71 процент, услуги мобильной связи составили порядка 260 миллиардов тенге, или 21 процент.

Согласно данным Бюро национальной статистики, уровень цифровой грамотности в стране составляет 88,3 процента.

Предлагаемые поправки охватывают три основных блока: в сфере связи, цифровизации и стимулирования инноваций.

Поправки направлены на решение следующих основных задач:

- 1) формирование инфраструктуры связи, развитие конкуренции в данной отрасли, повышение инвестиционной привлекательности страны, установление требований к работе иностранных операторов связи;
- 2) устранение проблем в оповещении населения в чрезвычайных ситуациях;
- 3) присвоение младенцам ИИН в момент рождения;
- 4) формирование системы отслеживания транспортировки за счет применения транспортных пломб;
- 5) борьба с мошенничеством путем создания антифрод-центра;
- 6) развитие инновационной деятельности.

В целом предлагаемые поправки в закон соответствуют основным приоритетным направлениям государственной политики и технологического развития, в конечном итоге будут способствовать предоставлению гражданам качественных и доступных услуг связи, росту инновационной активности предприятий, привлечению в страну перспективных цифровых технологий.

В этой связи важность закона не вызывает сомнений.

Құрметті әріптестер! Осы заңның өзектілігін назарға ала отырып, оны қолдаймын. Назарларыңызға рақмет.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Талқылауға қатысатын басқа депутаттар жоқ, енді заң бойынша шешім қабылдайық.

«Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне байланыс, цифрландыру, инвестициялық ахуалды жақсарту және артық заңнамалық регламенттеуді болғызбау мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасының Заңын бірінші оқылымда мақұлдау жөніндегі Сенат қаулысын дауысқа қоямын. Дауыс беру режимі қосылсын. Дауыс беріңіздер.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. Қаулы қабылданды.

Бас комитетке заңды екінші оқылымға әзірлеу тапсырылады.

Сөз депутат Алдашев Сүйіндік Тасеменұлына беріледі.

АЛДАШЕВ С.Т. Құрметті Мәулен Сағатханұлы, құрметті әріптестер! Бүгінгі Сенат отырысының күн тәртібіне «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне байланыс, цифрландыру, инвестициялық ахуалды жақсарту және артық заңнамалық регламенттеуді болғызбау мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу

туралы» Қазақстан Республикасының Заңын екінші оқылымда қарау мәселесін енгізуді сұраймын. Рақмет.

ТӨРАҒА. Құрметті әріптестер, бұл ұсынысты дауысқа қоямын. Дауыс беру режимі қосылсын. Дауыс беріңіздер.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. Шешім қабылданды. Заң бүгін екінші оқылымда қаралады.

Құрметті әріптестер, күн тәртібіне қосымша енгізілген мәселе бойынша комитет отырысын өткізу үшін 10 минутқа үзіліс жариялаймын.

ҮЗІЛІС.

ҮЗІЛІСТЕН КЕЙІН.

ТӨРАҒА. Құрметті депутаттар, тіркеуден өтулеріңізді сұраймын. Тіркеу режимі қосылсын.

Қажетті кворум бар. Жұмысымызды жалғастырайық.

Құрметті әріптестер, күн тәртібіне қосымша енгізілген «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне байланыс, цифрландыру, инвестициялық ахуалды жақсарту және артық заңнамалық регламенттеуді болғызбау мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасының Заңын екінші оқылымда қараймыз.

Сөз депутат Қаниев Бауыржан Нұралыұлына беріледі.

ҚАНИЕВ Б.Н. Құрметі Мәулен Сағатханұлы, құрметті депутаттар! Заңның келесідей негізгі нормаларын ерекше атап өткім келеді.

Экологиялық кодексте ғарыш мониторингі жүйесі арқылы заңнаманы бұзу туралы ақпарат алу көзделеді, бұл жер қойнауын пайдаланушылардың келісімшарттар талаптарын сақтауын бақылау үшін қажет.

Жер кодексіне енгізілетін өзгерістерге сәйкес жария сервитуттар байланыс желілері мен құрылыстарын салу үшін белгіленетін болады. Бұл автожолдар бойында байланыс қызметтерін сапалы көрсетуді қамтамасыз етуге, сондай-ақ байланыс операторларына инфрақұрылымдық шығыстарды азайтуға, оларды дамытуға қайта инвестициялауға мүмкіндік береді.

«Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» Кодекске уәкілетті органның қызметін автоматтандыру, Ұлттық электрондық денсаулық паспортын қалыптастыру, сондай-ақ денсаулық сақтау саласындағы мемлекеттік электрондық ақпараттық ресурстарды орталықтандырылған жинау, өңдеу, сақтау мақсатында «Электрондық денсаулық сақтаудың «ақпараттық-коммуникациялық платформасы» ұғымы енгізіледі.

«Неке (ерлі-зайыптылық) және отбасы туралы» Кодекске норма енгізіледі, оған сәйкес кәмелетке толмаған ата-аналарда, сондай-ақ суррогат анадан туған баланың тууын

мемлекеттік тіркеу кезінде басқа мәліметтермен қатар баланың жеке сәйкестендіру нөмірі енгізіледі.

Заңға енгізілген түзетулер байланыс нарығындағы бәсекелестікті кеңейтуге, перспективалы телекоммуникациялық технологияларды енгізуге, елді мекендерде байланыс инфрақұрылымын дамытуға, сондай-ақ инновациялық экожүйені одан әрі жетілдіруге бағытталғанын ескере отырып Мемлекет басшысының заңнамалық бастамаларын іске асыру шеңберінде өзекті мәнге ие екенін атап өткім келеді. Сонымен қатар келесі мәселелерге назар аударғым келеді:

Біріншіден, навигациялық пломбаларды міндетті түрде орнату шаралары артық шығындарға және экспорттаушылар мен жүк жөнелтушілер арасында наразылыққа әкелуі мүмкін.

Екіншіден, байланыс саласы монополиялар мен олигополиялармен сипатталады. Сондықтан бюджет қаражатының жұмсалуына қатаң бақылауды және сыбайлас жемқорлық көріністеріне жол бермеуді қамтамасыз ету қажет.

Үшіншіден, антифрод-орталығын құру алаяқтық белгілері бар төлем операцияларының салдарымен күресуге және алдын алуға бағытталған. Бұл ретте қаржылық сауаттылықты арттыру үшін халық арасында ауқымды түсіндіру жұмыстарын жүргізу арқылы алдын алу шаралары қажет.

Төртіншіден, төтенше жағдайлар туындаған жағдайда азаматтарды хабардар ету және Алматы қаласындағыдай жағдайларға жол бермеу бойынша уақытылы жұмыс жүргізу қажет.

Жоғарыда айтылғандарды ескере отырып, Экономикалық саясат, инновациялық даму және кәсіпкерлік комитеті Қазақстан Республикасы Конституциясының 61-бабы 4-тармағына сәйкес «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне байланыс, цифрландыру, инвестициялық ахуалды жақсарту және артық заңнамалық регламенттеуді болғызбау мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасының Заңын мақұлдауды ұсынады. Назарларыңызға рақмет.

ТӨРАҒА. Рақмет, Бауыржан Нұралыұлы.

Құрметті әріптестер, заңды бірінші оқылымда жан-жақты талқыладық. Тағы талқылаудың қажеті бар ма?

ОРНЫНАН. Жоқ.

ТӨРАҒА. Олай болса заң бойынша шешім қабылдайық.

«Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне байланыс, цифрландыру, инвестициялық ахуалды жақсарту және артық заңнамалық регламенттеуді болғызбау мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасының Заңын мақұлдау жөніндегі Сенат қаулысын дауысқа қоямын. Дауыс беру режимі қосылсын. Дауыс беріңіздер.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. Заң мақұлданды.

Құрметті әріптестер! Ақпараттық технология заманында сапалы цифрлық қызметтер барлық азаматтарға бірдей қолжетімді болуға тиіс. Мемлекет басшысы бұл мәселеге үнемі

баса мән беріп келеді. Осыған байланысты Парламент депутаттары бүгін қараған заң көптеген маңызды мәселелерді қамтиды. Бұл заң байланыс нарығын, сондай-ақ цифрландыруды дамыту және ақпараттандыру саласына инвестиция тарту мәселелерін қамтиды. Бірқатар түзетулер ғарыштық мониторинг деректерін пайдалану аясын кеңейтуге арналған. Сонымен қатар алаяқтық белгілері бар төлем транзакцияларын болғызбауға бағытталған нақты шаралар қарастырылған. Жалпы, мақұлданған заң сапалы әрі қолжетімді байланыс қызметтерін ұсынуға, сондай-ақ Қазақстанның цифрлық әлеуетін дамытуға өз үлесін қосады деп сенеміз.

Осы мәселе бойынша шақырылған азаматтарға рақмет. Сау болыңыздар.

Құрметті депутаттар, күн тәртібіндегі мәселелер толық қаралып болды. Енді депутаттық сауалдарға көшейік.

Сөз депутат Лукин Андрей Ивановичке беріледі.

ЛУКИН А.И. Рақмет, Мәулен Сағатханұлы.

Мой депутатский запрос адресован Премьер-Министру Республики Казахстан Бектенову, в котором поднимаются вопросы использования информационно-коммуникационных технологий при чрезвычайных ситуациях.

«Уважаемый Олжас Абаевич! На протяжении последних лет весенний паводковый период для нашей страны зачастую сопряжен с серьезными экономическими потерями и затратами.

Произошла природная катастрофа, равной которой не было многие годы. Возможно, это самое крупное бедствие по своим масштабам и последствиям за последние годы.

Вместе с тем основными факторами, способствовавшими подтоплениям, стали: несвоевременный вывоз снега, недостаточное обустройство обводных каналов и дамб, слабое состояние гидротехнических сооружений, некорректная застройка без учета гидрологии и водоохраны, недостаточная очистка водопропускных сооружений, отсутствие ливневой канализации и арычных сетей и другое.

Принимая во внимание текущую ситуацию, Главой государства Касым-Жомартом Кемелевичем Токаевым был дан ряд важных поручений по ликвидации паводков, в том числе по дальнейшей цифровизации отраслей и сфер.

Становится очевидным вопрос необходимости эффективного использования информационно-коммуникационных технологий в деятельности Министерства по чрезвычайным ситуациям по основным направлениям деятельности, таких как предупреждение и ликвидация чрезвычайных ситуаций природного и техногенного характера, обеспечение пожарной, промышленной безопасности, организация и ведение мероприятий гражданской обороны, управление кризисными ситуациями.

В этой связи, на наш взгляд, первостепенные задачи, которые необходимо решить в рамках данной деятельности:

выработка основных направлений единой технической политики развития и функционирования системы связи МЧС республиканского, межрегионального и регионального уровней, а также межведомственного взаимодействия;

формирование современной информационной инфраструктуры и осуществление на ее основе эффективного информационного взаимодействия по предупреждению,

прогнозированию, управлению силами и средствами при возникновении чрезвычайных ситуаций, а также формирования больших массивов данных для дальнейшего анализа;

использование в деятельности органов управления МЧС современных высокоэффективных информационно-аналитических систем, обеспечивающих оперативную обработку больших объемов информации и базирующихся на технологиях интеллектуального анализа данных, а также обеспечить системный подход по решению задач дальнейшего развития системы связи и информационно-коммуникационных технологий МЧС.

В настоящее время состояние информационной инфраструктуры МЧС требует принятия кардинальных мер по решению проблемных вопросов.

Во-первых, это отсутствие прогрессивных и необходимых технологий в деятельности министерства.

Во-вторых, отсутствие единой политики в области средств связи, средств регистрации обращений, а также управления силами и средствами (call-center, АТС, радиосвязь).

В-третьих, отсутствие автоматизированной системы по предупреждению чрезвычайных ситуаций, паспортизации, системы управления базами данных, планирования (контроля, надзора и управления рисками) и интеграционного взаимодействия с организациями, проводящими мониторинг опасных природных явлений и их прогноз, механизма взаимодействия между ведомствами и участниками рынка (крупные промышленные предприятия, квазигосударственные организации, частные компании).

В-четвертых, низкое оснащение материально-технической базы, а также использование сторонних систем, сил и средств для управления в кризисных ситуациях.

В этой связи для решения вопросов предлагается рассмотреть возможность унификации систем связи, информационных систем, а также внедрения единой информационной платформы, требующих финансирования.

О результатах рассмотрения депутатского запроса и принятых мерах по их реализации прошу дать письменный ответ в установленный законом срок».

С уважением, Лукин». Благодарю за внимание.

ТӨРАҒА. Сөз депутат Жөргенбаев Жанболат Әкебайұлына беріледі.

ЖӨРГЕНБАЕВ Ж.Ә. Рақмет, Мәулен Сағатханұлы.

Депутаттық сауал Қазақстан Республикасының Премьер-Министріне бағытталады.

«Құрметті Олжас Абайұлы! Қазіргі уақытта Қазақстан Республикасының су ресурстарымен қамтамасыз ету саласы сын-қатерлерге тап болып отыр. Бұл қиындықтар сыртқы факторлармен де, ішкі басқару және жоспарлау мәселелерімен де байланысты.

Судың айтарлықтай табиғи қорына қарамастан тиімсіз басқару мен ескірген инфрақұрылым шығындары қайтымсыз экономикалық салдарға әкелуде. 2030 жылға қарай су тапшылығы жылына 23,2 текше шақырымнан асады деп күтілуде. Сорақысы ауыл шаруашылығында су тасымалдау кезінде судың 60 пайыздан астамы жоғалады, ал өнеркәсіп пен коммуналдық шаруашылықта шығындар сәйкесінше 40 пайыз бен 50

пайызды құрайды. Мұндай шығын деңгейлері шұғыл назар аударуды және әрекетті қажет ететін сумен жабдықтау және дренаж жүйелеріндегі күрделі мәселелерді көрсетеді. Сонымен қатар талдау мектебінің сарапшылары, су ресурстарын басқаруда министрліктер мен ведомстволар арасында түйінді мәселе бар екенін айтады, яғни Қазақстан Республикасындағы 21 министрліктің он бірі су ресурстарын басқару саласында тікелей өкілеттіктерге ие. Аталған 11 министрліктің қазіргі жағдайы мен құзыреттерінің бөлшектенуі су ресурстарын басқару саласындағы саясаттың жетілмегендігін, бірыңғай тәсілдердің жоқтығын көрсетіп отыр. Сонымен қатар су ресурстары көрсеткіштерінің сәйкессіздігі мен бірыңғай деректер базасының жоқтығы да бөлек қарастырылуы тиіс.

Су ресурстары және ирригация министрлігінің мәліметіне сәйкес Қазақстанда 2030 жылға дейін су шаруашылығы құрылыстарын қалпына келтіру үшін кешенді жоспар әзірленген. Жоспар бойынша 57 жаңа су қоймасы, 133 гидротехникалық құрылыс, 7 мың километрден астам ирригациялық жүйелер және 1 мың 200 километр топтық су құбырларын қайта жаңарту, сондай-ақ 3 мың 600-ден астам ұңғыманы бұрғылау көзделуде. Мәселен, Алматы облысы өңірінің тұрақты дамуына қауіп төндірген күрделі мәселелер бар. 1982 – 1985 жылдары пайдалануға берілген сәттен бері жөндеу жұмыстарын көрмеген Бартоғай су қоймасы, Д. Қонаев атындағы Үлкен Алматы каналы, Күрті, Қорам, Киікбай каналындағы жағдайлар жедел араласуды және кешенді шараларды жүзеге асыруды талап етуде. Олардың бүгінгі жағдайы нақты тозудың 60 пайызын көрсетіп отыр. Осыған байланысты келесі мәселелерге аса назар аудару қажет. Атап айтқанда:

жаңа су кодексін әзірлеу шеңберінде бірқатар мемлекеттік органдардың су ресурстарын пайдалану және қорғау саласындағы құзыретін қайта қарау, салалық министрлікке ведомствоаралық үйлестіруді міндетті түрде бекіту;

экономиканың барлық салалары бойынша су тұтынуды кешенді бағалауды жүргізу және мемлекеттік органдардың су ресурстарын басқару стратегиясын әзірлеу;

су қорын мемлекеттік басқару және қорғау жөніндегі бассейндік инспекциялардағы кадр мәселесін шешуді қарастыру;

су ресурстарын басқару процесінің барлық қатысушылары үшін бірыңғай ақпараттық жүйені енгізу;

су ресурстарын пайдаланудың маңыздылығы мен әдістері туралы халықтың білім деңгейін арттыруға бағытталған жүйелі ақпараттық насихатты жолға қою.

су құбыры жүйелерінде есептегіштерді орната отырып, су шаруашылығын басқару және маусымаралық ағынды бөлуді бақылауға жергілікті қауымдастықтарды тарту;

су ресурстарын басқаруды қолдау үшін деректерді жинау мен талдаудың сенімді инфрақұрылымын дамытуға инвестиция салу;

су ресурстарын тиімді реттеу және басқару үшін Қазақстанның бірегей географиялық және әлеуметтік-экономикалық контекстеріне бейімделген Экономикалық ынтымақтастық пен даму ұйымы арқылы су ресурстарын басқару қағидаттарын енгізу.

Құрметті Олжас Абайұлы! Осы ұсынымдарды табысты іске асыруды қамтамасыз ету үшін барлық деңгейлерде қуатты саяси қолдауды қамтамасыз ету, ведомствоаралық өзара іс-қимылды жандандыру, сондай-ақ мемлекеттік және жеке секторлар арасындағы ынтымақтастықты тереңдету қажет.

Мұндай кешенді стратегия Қазақстанда су ресурстарын басқарудың тұрақты және функционалдық жүйесін құруға ықпал ететін болады.

Аталған мәселелер бойынша заңнамамен белгіленген мерзімде жазбаша түрде жауап қайтаруыңызды сұраймыз.

Сауалдың толық мәтіні жолданады.

Құрметпен Ж. Жөргенбаев». Рақмет.

ТӨРАҒА. Сөз депутат Бұқтұғұтов Шәкәрім Сабырұлына беріледі.

БҰҚТҰҒҰТОВ Ш.С. Рақмет, құрметті Мәулен Сағатханұлы.

Наш депутатский запрос адресован Премьер-Министру Республики Казахстан Бектенову.

«Уважаемый Олжас Абаевич! Комитетом по экономической политике, инновационному развитию и предпринимательству 26 апреля 2024 года проведен «круглый стол» по развитию геологоразведочной отрасли.

В ходе подготовки и по итогам встреч в рамках «круглого стола» с крупными предприятиями, государственными органами и ассоциациями был выявлен ряд проблем и барьеров, сдерживающих развитие отрасли.

Первое. Слабое финансирование геологоразведочной активности. За двадцать лет, с 2003 по 2023 годы, на основные геологоразведочные работы на территории страны было выделено 640 миллионов долларов бюджетных средств. Для сравнения: только в 1990 году республика выделила 600 миллионов долларов.

Если сравнить международный опыт, то Австралия на геологоразведку выделяет 167 долларов на 1 квадратный километр, Канада – 203 доллара на 1 квадратный километр, Узбекистан – 98 долларов на 1 квадратный километр, а Казахстан – всего 8 долларов на 1 квадратный километр.

Получилось так, что после распада СССР изучение недр Казахстана, по большому счету, в основном взяли на себя инвесторы. В связи с этим считаем, что государство в первую очередь должно изыскать и вкладывать в развитие геологической отрасли необходимые средства.

Второе. Предоставление геологической информации. В настоящее время в республиканских геологических фондах находятся более 4,5 миллиона геологических отчетов, накопленных за предыдущий период, все они хранятся на различных носителях (графических, магнитных, картриджах), в ненадлежащем виде и в несоответствующих условиях.

Недропользователи для получения той или иной геологической информации тратят до трех и более месяцев.

Согласно оценке инвестиционной привлекательности от «Fraser Institute», который присвоил ГМК Казахстану 65-е место из 84 стран, категория «геологическая база данных» стала наиболее слабой стороной оценки.

Вместе с тем запущенная в 2023 году единая платформа недропользователей «Minerals.gov.kz» не соответствует необходимым требованиям. Получается так, что геологическая информация у нас имеется, но мы не можем ее использовать в полной мере.

Третье. Истощение текущей ресурсной базы. В условиях недостаточного объема геологоразведочных работ обозначились и нарастают тенденции невосполнения погашаемых запасов, общего уменьшения их количества и ухудшения качества, а также низкая обеспеченность запасами.

Открытие новых и дальнейшее развитие системы подземной разработки месторождений являются одной из первоочередных задач в отрасли.

Четвертое. Дефицит квалифицированных кадров. На сегодня средний возраст опытного геолога близок к пенсионному. Наблюдается дефицит квалифицированных кадров, таких как геологов, маркшейдеров, горных инженеров, ученых. Следует предпринять комплекс мер, охватывающих подготовку кадров.

Все изложенное свидетельствует о необходимости принятия мер по реальной трансформации геологической отрасли, как одной из основ развития экономики. Для этого нами предлагается следующее.

Во-первых, при формировании республиканского бюджета на 2025 – 2027 годы необходимо рассмотреть вопрос финансирования геологической отрасли в приоритетном порядке. В первую очередь средства следует направить на модернизацию инфраструктуры хранения геологической информации, приведение в порядок геологических отчетов.

На сегодня у Комитета геологии имеется готовая к реализации проектно-сметная документация на 37 миллиардов тенге. Без финансовой поддержки ГИН мы не сможем достичь задачи повышения площади геолого-геофизической изученности недр до 2,2 миллиона квадратных километров. Это поручение Главы государства.

Во-вторых, в рамках развития ресурсной базы необходимо уделить первоочередное внимание на наиболее востребованные категории металлов (никель, кобальт, литий) и редкоземельные металлы.

В-третьих, доработать функционал с учетом обратной связи, завершить оцифровку накопленной исторической геологической информации в единой платформе недропользователей «Minerals.gov.kz».

В-четвертых, рассмотреть вопрос использования 50 процентов средств, выделяемых недропользователями на НИОКР.

О результатах рассмотрения депутатского запроса в соответствии со статьей 27 Конституционного закона Республики Казахстан «О Парламенте Республики Казахстан и статусе его депутатов» просим дать письменный ответ в установленный законом срок.

С уважением, Буктугутов, Алдашев, Шайдаров, Каниев, Лукпанов, Наутиев, Аккужина, Рысбекова». Рақмет.

ТӨРАҒА. Құрметті әріптестер, басқа депутаттық сауалдар жоқ. Осымен Сенат отырысын жабық деп жариялаймын. Баршаңызға рақмет. Сау болыңыздар.

ОТЫРЫСТЫҢ СОҢЫ.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПАРЛАМЕНТІ
СЕНАТЫНЫҢ ТӨРАҒАСЫ

М. ӘШІМБАЕВ

МАЗМҰНЫ
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПАРЛАМЕНТІ
СЕНАТЫНЫҢ ОТЫРЫСЫ
2024 жылғы 2 мамыр

Күн тәртібі бойынша

О повестке дня 1

Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының депутаты
Н.С. Байқадамовтың ант беруі туралы

О принесении присяги депутатом Сената Парламента Республики Казахстан Байқадамовым Н.С.

Сөз сөйлеген:

Выступил:

БАЙҚАДАМОВ Н.С. 1

Сенат депутатын Қазақстан Республикасы Парламенті Сенаты тұрақты комитетінің құрамына сайлау туралы

Об избрании депутата Сената в состав постоянного комитета Сената Парламента Республики Казахстан2

Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісі қабылдаған «2013 жылғы 24 желтоқсандағы Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ресей Федерациясының Үкіметі арасындағы Қазақстан Республикасының аумағы арқылы Қытай Халық Республикасына ресейлік мұнайды тасымалдау саласындағы ынтымақтастық туралы келісімге өзгерістер енгізу туралы хаттаманы ратификациялау туралы» Қазақстан Республикасының Заңы жөнінде

О Законе Республики Казахстан «О ратификации Протокола о внесении изменений в Соглашение между Правительством Республики Казахстан и Правительством Российской Федерации о сотрудничестве в области транспортировки российской нефти через территорию Республики Казахстан в Китайскую Народную Республику от 24 декабря 2013 года», принятом Мажилисом Парламента Республики Казахстан

Экономикалық саясат, инновациялық даму және кәсіпкерлік комитетінің төрағасы С.Т. АЛДАШЕВТЫҢ баяндамасы

Доклад председателя Комитета по экономической политике, инновационному развитию и предпринимательству АЛДАШЕВА С.Т. 2

Сөз сөйлегендер:

Выступили:

ЕРШОВ С.М. 4

ЕСІМХАНОВ С.Қ. – Қазақстан Республикасының Энергетика вице-министрі,
вице-министр энергетики Республики Казахстан 4

МЕРСАЛИМОВА Л.Қ. – Қазақстан Республикасының Әділет вице-министрі, вице-министр юстиции Республики Казахстан	4
КУЗИЕВ З.П.	5
ЕСІМХАНОВ С.Қ.	5
ОРЫНБАСАРОВ Б.Т.	5
ЕСІМХАНОВ С.Қ.	6
ШАЙДАРОВ С.Ж.	7

Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісі қабылдаған «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне байланыс, цифрландыру, инвестициялық ахуалды жақсарту және артық заңнамалық регламенттеуді болғызбау мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасының Заңы жөнінде (бірінші оқылым)

О Законе Республики Казахстан «О внесении изменений и дополнений в некоторые законодательные акты Республики Казахстан по вопросам связи, цифровизации, улучшения инвестиционного климата и исключения излишней законодательной регламентации», принятом Мажилисом Парламента Республики Казахстан (первое чтение)

Экономикалық саясат, инновациялық даму және кәсіпкерлік комитетінің мүшесі Б.Н. ҚАНИЕВТІҢ баяндамасы

Доклад члена Комитета по экономической политике, инновационному развитию и предпринимательству КАНИЕВА Б.Н. 8

Сөз сөйлегендер:

Выступили:

МЕДЕБАЕВ С.Т.	9
ОРАЗБЕК А.Е. – Қазақстан Республикасының Цифрлық даму, инновациялар және аэроғарыш өнеркәсібі вице-министрі, вице-министр цифрового развития, инноваций и аэрокосмической промышленности Республики Казахстан	10
СӘМБЕТОВ Б.Қ. – Қазақстан Республикасы Бәсекелестікті қорғау және дамыту агенттігі төрағасының орынбасары, заместитель председателя Агентства по защите и развитию конкуренции Республики Казахстан	10
СМЫШЛЯЕВА Е.В. – Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің депутаты, депутат Мажилиса Парламента Республики Казахстан	11
ОРАЗБЕК А.Е.	11
ТАСТЕКЕЕВ К.К.	12
СМЫШЛЯЕВА Е.В.	12
РАХМЕТОВА Ә.Қ.	14
СМЫШЛЯЕВА Е.В.	14
ОРАЗБЕК А.Е.	15
ӘЙТКЕНОВ Е.Н.	15
ОРАЗБЕК А.Е.	16
САРЫБАЕВ Г.Т.	16
ОРАЗБЕК А.Е.	17
СМЫШЛЯЕВА Е.В.	17
КАРПЛЮК С.А.	18

БІРЖАНОВ Е.Е. – Қазақстан Республикасының Қаржы вице-министрі, вице-министр финансов Республики Казахстан	18
РЫСБЕКОВА Л.Т.	19
АЛДАШЕВ С.Т.	20

Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісі қабылдаған «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне байланыс, цифрландыру, инвестициялық ахуалды жақсарту және артық заңнамалық регламенттеуді болғызбау мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасының Заңы жөнінде (екінші оқылым)

О Законе Республики Казахстан «О внесении изменений и дополнений в некоторые законодательные акты Республики Казахстан по вопросам связи, цифровизации, улучшения инвестиционного климата и исключения излишней законодательной регламентации», принятом Мажилисом Парламента Республики Казахстан (второе чтение)

Экономикалық саясат, инновациялық даму және кәсіпкерлік комитетінің мүшесі Б.Н. ҚАНИЕВТІҢ баяндамасы

Доклад члена Комитета по экономической политике, инновационному развитию и предпринимательству КАНИЕВА Б.Н. 21

Депутат А.И. ЛУКИННІҢ Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі О.А. Бектеновке депутаттық сауалы

Депутатский запрос депутата ЛУКИНА А.И. к Премьер-Министру Республики Казахстан Бектенову О.А. 23

Депутат Ж.Ә. ЖӨРГЕНБАЕВТЫҢ Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі О.А. Бектеновке депутаттық сауалы

Депутатский запрос депутата ЖОРГЕНБАЕВА Ж.А. к Премьер-Министру Республики Казахстан Бектенову О.А. 24

Депутат Ш.С. БҰҚТҰҒҰТОВТЫҢ Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі О.А. Бектеновке депутаттық сауалы

Депутатский запрос депутата БУКТУГУТОВА Ш.С. к Премьер-Министру Республики Казахстан Бектенову О.А. 26

ШЖҚ-дағы «Материалдық-техникалық
камтамасыз ету басқармасының
инженерлік орталығы» РМК директорының
міндетін атқарушы

Н. Уразбаев

Стенографиялау қызметінің
басшысы

Г. Молдашева